CZU 336.7
DOI https://doi.org/10.52388/1812-2566.2024.1(100).09

OPERAŢIUNI ŞI TRANZACŢII EFECTUATE PRIN INTERMEDIUL CARDURILOR BANCARE. EVOLUŢIE ŞI INOVAŢIE

Alexandru MARIȚ
Doctorand, Universitatea de Stat din Moldova,
Chișinău, Republica Moldova
e-mail: *alexmarit123@gmail.com*
https://orcid.org/0000-0002-3198-8398

În ultimii ani, sistemele bancare mondiale au suferit o serie de schimbări majore. Dereglementarea acestora, corelată cu schimbările rapide din tehnologie, a fixat unele repere privind ultimele tendinţe în domeniul financiar-bancar, precum studiul evoluţiei cardurilor bancare şi scopurile utilizării acestora. Cardul bancar este un mijloc de plată universal, destul de popular în întreaga lume, graţie comodităţii şi proprietăţilor sale multifuncţionale, în ultimul timp a devenit un accesoriu la fel de necesar ca şi telefonul mobil sau cheile de la casă. Cârdul bancar, de fapt, ar putea fi comparat cu o cheiţă, care oferă acces la banii din contul bancar, dar în acelaşi timp, poate fi gestionat de Ia distanţă. în prezent, cardurile bancare sunt utilizate în peste 200 ţări din întreaga lume.

Cuvintele-cheie: *sisteme bancare mondiale, climat concurenţial, securitate, operaţiuni bancare, digitalizare, servicii online, plăţi fără numerar.*

OPERATIONS AND TRANSACTIONS CARRIED OUT THROUGH BANK CARDS. EVOLUTION AND INNOVATION

As people's daily lifestyle becomes digital, people interact more frequently with online services and generate increasing amounts of personal data, the bank card appears as a modern invention of cashless payment. In fact, banks evolve in a competitive climate, this being the most favorable environment for obtaining banking income. All these premises guide banks on the path of developing their transactions, complicating funds transfer systems, increasing their speed and security. Banking operations, which have as their object payment instruments and techniques, represent an area of major importance in the development of financial activity and not only in all countries that accept monetary payment systems.

Keywords: *world banking systems, competitive climate, security, banking operations, digitalization, online services, payments without cash.*

OPÉRATIONS ET TRANSACTIONS EFFECTUÉES PAR CARTES BANCAIRES. ÉVOLUTION ET INNOVATION

Ces dernières années, les systèmes bancaires mondiaux ont subi un certain nombre de changements majeurs. Leur déréglementation, corrélée à l'évolution rapide de la technologie, a posé quelques jalons concernant les dernières tendances dans le domaine financier et bancaire, telles que l'étude de l'évolution des cartes bancaires et des finalités de leur utilisation. La carte bancaire est un moyen de paiement universel, très populaire partout dans le monde, grâce à sa commodité et ses propriétés multifonctionnelles, elle est récemment devenue un accessoire aussi nécessaire qu'un téléphone portable ou des clés de maison. La carte bancaire, en fait, pourrait être comparée à une clé, qui donne accès à

l'argent sur le compte bancaire, mais en même temps, elle peut être gérée à distance. actuellement, les cartes bancaires sont utilisées dans plus de 200 pays à travers le monde.

Mots-clés: *systèmes bancaires mondiaux, climat concurrentiel, sécurité, opérations bancaires, numérisation, services en ligne, paiements sans numéraire.*

ОПЕРАЦИИ И СДЕЛКИ, ОСУЩЕСТВЛЯЕМЫЕ ЧЕРЕЗ БАНКОВСКИЕ КАРТЫ. ЭВОЛЮЦИЯ И ИННОВАЦИИ

За последние годы мировые банковские системы претерпели ряд серьезных изменений. Их дерегуляция, связанная с быстрыми изменениями в технологиях, установила некоторые ориентиры в отношении последних тенденций в финансово-банковской сфере, таких как изучение эволюции банковских карт и целей их использования. Банковская карта – универсальное платежное средство, достаточно популярное во всем мире, благодаря своему удобству и многофункциональным свойствам в последнее время она стала таким же необходимым аксессуаром, как мобильный телефон или ключи от дома. Банковскую карту, по сути, можно сравнить с ключом, который обеспечивает доступ к деньгам на банковском счете, но в то же время позволяет управлять ими удаленно. В настоящее время банковские карты используются более чем в 200 странах мира.

Ключевые слова: *глобальные банковские системы, конкурентный климат, безопасность, банковские операции, цифровизация, онлайн-сервисы, безналичные расчеты.*

Actualitatea investigaţiei

Pe măsură ce stilul de viaţă cotidian al oamenilor devine digital, omul interacţionează mai frecvent cu serviciile online şi generează cantităţi tot mai mari de date cu caracter personal, cardul bancar apare ca o invenţie modernă a plăţii fără numerar. Datorită situaţiei date se explică prin faptul că în ultimii ani, în activitatea bancară a Republicii Moldova un mare interes prezintă serviciile bancare privind aspectele inovative ale tranzacţiilor cu carduri bancare. În ţările dezvoltate plăţile automatizate cu ajutorul diferitelor carduri bancare au căpătat o vastă răspândire. Activitatea băncilor comerciale în acest domeniu poarta caracterul unui serviciu principal nou, apărut datorită dezvoltării furtunoase a tehnologiilor informaţionale. Spre deosebire de operaţiunile bancare tradiţionale ca, de exemplu, creditarea, atragerea depozitelor, deservirea prin decontare de casă, emisiunea, deservirea cardurilor bancare, ca tip al activităţii bancare, a apărut relativ nu de mult. Prin faptul că oamenii îşi modifică interesele, necesităţile şi preferinţele, specialiştii cotidieni încearcă să răspundă, dar şi să acopere aceste cerinţe, iar cardul bancar oferind numeroase oportunităţi omului modern, este totuşi şi o proiecţie a viitorului, fiind în legătură directa cu ştiinţa. în momentul efectuării cercetării a fost pusă drept bază de a aduce noutatea privind necesitatea dezvoltării operaţiunilor pe piaţa financiară a Republicii Moldova. În realizarea acesteia, s-a urmat scopul fundamental de a cerceta tendinţa evolutivă a cardurilor, obiectivele fiind: definirea cardului bancar: cercetarea datelor statistice privind evoluţia în timp a cardului în R. Moldova; sublinierea aşa-numitei „frauda bancară”; studierea tendinţelor viitoare ale cardurilor bancare.

De fapt, băncile evoluează într-un climat concurenţial, acesta fiind cel mai propice mediu pentru obţinerea veniturilor bancare. Toate aceste premise ghidează băncile pe calea dezvoltării tranzacţiilor lor, complicarea sistemelor de transfer de fonduri, majorarea rapidităţii şi securităţii lor. Operaţiunile bancare, care au ca obiect instrumentele şi tehnicile de plată, reprezintă un domeniu de importanţă majoră în desfăşurarea activităţii financiare şi nu numai în toate ţările, care acceptă sisteme monetare de plată.

Dezvoltarea plăţilor instant este legată direct de procesul integraţionist în sistemele monetare interna-

ţionale şi constituie una dintre orientările importante ale procesului de transformare a vechilor şi formare a noilor principii, funcţii şi tehnologii, corespunzătoare timpului şi cerinţelor legate de evoluţia pieţei şi a relaţiilor formate în ea, exercitând o influenţă directă şi indirectă asupra sistemului bancar şi a dinamicii lui de dezvoltare.

Experţii care analizează tendinţele creării unui nou spaţiu economic cu valuta comună în rapoartele sale pun accent pe tema creării unui spaţiu comun de plată şi respectiv alegerea instrumentelor de plată electronică este întradevăr o tendinţă contemporană a tuturor ţărilor. Cetăţenii Republicii Moldova şi alte ţări CSI pentru o lungă perioadă de timp a avut o idee foarte vagă în privinţa cardurilor bancare de plastic. Colapsul Uniunii Sovietice a rupt multe stereotipuri vechi de plăţi fără numerar şi relaţii monetare. într-o piaţă extrem de competitivă este nevoia de a găsi noi soluţii, pentru a adapta activităţile la infrastructura tehnologică în schimbare. Pentru băncile din Moldova este foarte actuală întrebarea de oferire populaţiei o gamă complexă de servicii a plăţilor fără numerar.

Materiale utilizate şi metode aplicate. Cercetarea trăsăturilor definitorii, specificului şi a evoluţiei sistemului bancar şi ale pieţei produselor bancare se bazează pe analiza şi sinteza literaturii de specialitate a autorilor autohtoni şi din străinătate, pe o abordare comprehensivă, istorică şi sistematică. La realizarea ei au fost aplicate următoarele metode: analiza, sinteza, inducţia şi deducţia, analiza comparative şi metoda grafică.

Rezultate obţinute şi discuţii

Instituţiile financiar-bancare au rolul de motor de creştere în dezvoltarea economiei naţionale. În epoca contemporană nu poate exista o economie sănătoasă iară un sistem bancar bine conturat şi organizat. „Dezvoltarea culturii şi civilizaţiei bancare este benefică atât pentru sistemul bancar, în prezent şi în viitor, cât şi pentru întreaga noastră societate” [2, p.10.].

Primul sistem de plată fără numerar a fost creat în Statele Unite în perioada „boom-ului comercial” (1940 - 1950). în cea mai mare parte, acesta a înlocuit carnetele de cecuri, cu toate acestea, în 2010, decontările prin cecuri erau încă populare în SUA, aproximativ 40% dintre cetăţeni foloseau acest instrument [].

În procesul dezvoltării sale, a avut loc modernizarea tehnică a cardurilor. Prima idee generală de card a apărut la începutul secolului XX, când corporaţiile petroliere şi magazinele comerciale au emis propriile carduri pentru dezvoltarea serviciului clienţi şi drept un mjloc de a îmbunătăţi loialitatea clienţilor. La început, a fost doar o bucată de carton, apoi pe carduri au apărut numărul embosat şi numele titularului, a început să funcţioneze pe principiul unui card perforat. în anul 1949 Diners Club şi American Express au lansat primul card bancar modern creat din plastic. Acest card a fost creat exclusiv pentru plăţile în 27 de restaurante renumite din oraşul New York. Până în anul 1951 circa 20.000 de norocoşi erau deţinători ale acelor carduri bancare. Primul card de credit universal (Diners Club) a apărut în 1950. Toate cardurile din prima dată a existenţei au permis să primească împrumuturi aproape nelimitate de la bănci. Prin urmare, cârdul Diners Club desemnează automat o persoană foarte bogată. Acest lucru a început să fie folosit de escroci, care au luat sume mari pe carduri de credit, apoi s-au ascuns. În anul 1952, cardul Diner’s Club era acceptat în 400 dc restaurante, 30 de hoteluri, 200 de companii de închiriere a maşinilor şi la 4 florării. Totuși, creatorul cardului, McNamara, a considerat că cardurile bancare au devenit inutile şi a vândut partea sa din companie. Acesta a primit 200.000 de dolari, ceea ce este echivalentul a 1.6 milioane de dolari în ziua de azi.

Primul card de credit din Europa este emis de compania britanică Finders Services în anul 1951.

Anii 1950 - 1960 se evidenţiază prin faptul că caidurile de credit ale benzinăriilor din America câştigă popularitate. Japonia lansează propriul sistem de carduri de plată JCB (Japan Credit Bureau) în anul 1964, iar în 1966 este lansat EuroCard care este o companie de carduri activă pe piaţa nordică pentru carduri private şi corporative care are ca scop să ajute companiile şi persoanele private să efectueze plăţile într-un mod sigur, eficient şi convenabil. în prezent Eurocard este emis şi administrat de SEB Kort Bank AB [5], un grup lider de servicii financiare nordice, care în Suedia şi în ţările baltice, oferă consultanţă financiară şi o gamă largă de servicii financiare. În Danemarca, Finlanda, Norvegia şi Germania, acest grup oferă servicii complete pentru clienţii corporativi şi instituţionali [10].

Prima utilizarea a cardurilor cu bandă magnetică se datează la începutul anilor 60' atunci când Autoritatea de Tranzit de la Londra a instalat banda magnetică pentru a putea introduce informaţiile cu privire la contul deţinătorului. Odată cu introducerea benzii magnetice cardurile bancare au început să devină din ce în ce mai populare datorită securităţii sporite ale economiilor clienţilor, comodităţii şi mai târziu datorită posibilităţii de a folosi cârdul bancar la terminalele şi bancomatele băncilor comerciale. La începutul anilor 70, a fost produs în masă bandă magnetică de către International Business Machines, care a câştigat popularitate la nivel mondial în anii optzeci, în anii nouăzeci au devenit aproape universali.

Cele mai mari dificultăţi pentru cardurile cu bandă magnetică au apărut la mijlocul anilor optzeci, când a apărut tehnologia smart-cardurilor. Primul card cu microcip a fost patentat de către Francezul Roland Moreno în anul 1974. Cardurile inteligente, în aparenţa lor, sunt foarte asemănătoare cu cardurile cu bandă magnetică, majoritatea au încă o astfel de bandă, pentru a fi utilizate în cazul în care cititorii de carduri inteligente nu sunt disponibile, dar un cip cu microprocesor este încorporat în plasticul carcasei lor. Acest cip monitorizează funcţionarea cardului, ceea ce înseamnă că pentru autorizarea şi finalizarea a aproximativ 85 la sută din tranzacţii, numai informaţiile stocate direct în cip sunt suficiente şi comunicarea cu reţeaua nu este necesară, iar acest lucru este un mare avantaj pentru acele locuri în care conexiunea este instabilă. Un astfel de card poate conţine, de asemenea, un număr de identificare personal ascuns (PIN) şi, astfel, cârdul poate verifica codul PIN introdus de utilizator, fără a dezvălui acest cod echipamentelor de citire, ceea ce reprezintă o îmbunătăţire majoră a securităţii [11]. Lansarea cardurilor bancare la nivel mondial nu era posibilă fără contribuţia majoră a celor 2 sisteme de plăţi - VISA şi Mastercard, care stau la baza dezvoltării industriei cu carduri bancare. Visa şi Mastercard sunt organizaţii globale, care emit carduri de plastic. În total, ele controlează 50% din cardurile de debit şi credit global şi 85% din cele europene. Din istoria apariţiei celor 2 sisteme de plăţi se evidenţiază anul 1966, luna noiembrie, când Bank of America, în California, condus de Banca Wells Fargo, a fondat Asociaţia de carduri bancare (Ing. California To Association va Bank Card) şi a ales numele de Master Charge, iar în 1979 Master Charge devine MasterCard. MasterCard, în colaborare cu Eurocard, introduc primul card de debit la nivel mondial - Maestro, în anul 1991. Anul 1970, luna iulie, este remarcat prin faptul că a fost fondat National BankAmericard Inc., în SUA - predecesorul VISA. Iar în 1977, Bank Americard devine VISA.

Primul bancomat din lume a fost instituit la Londra în 1967, în luna iunie, de către Barclays Bank. Ulterior, în anii 1980, se dezvoltă şi apar primele reţele ATM la nivel naţional (Cirrus, Plus, Exchange, etc.) - în SUA, Japonia şi Europa. Terminalele de plată au fost dotate pentru prima dată cu comunicarea prin GPRS, frecvenţe radio sau Bluetooth, în anul 2000.

O evoluţie pozitivă în acest sector se remarcă în anul 2002 luna decembrie când MasterCard testează microcipul fără contact PayPass şi introduce minicardul SideCard. În anul 2005 -MasterCard şi VISA au ajuns Ia un acord privind un standard pentru cardurile de microcircuit fată contact [12].

Primele eforturi de dezvoltare a sistemului bancar din Republica Moldova sunt înregistrate în anul 1992 Republica Moldova a devenit membru a Fondului Monetar Internaţional şi a Băncii Internaţionale de Reconstrucţie şi Dezvoltare, ceea ce a contribuit la începutul constituirii unui sistem de reglementare şi supraveghere bancară în baza normelor internaţionale. în anul 1995 au fost aprobate Legea cu privire la Banca Naţională a Moldovei şi Legea instituţiilor financiare, care la acel moment în mare parte a fost o tentativă de implementare a celor mai bune practici internaţionale în domeniul bancar. în Republica Moldova apariţia cardurilor bancare a avut loc mult mai tirziu, primul card bancar lansat a fost VISA Classic emis la 5 iunie 1997 de către VictoriaBank [6]. În prezent băncile comerciale din Republica Moldova emit şi deservesc carduri de plată doar în cadrul sistemelor internaţionale de plăţi. Utilizarea lor se amplifică treptat în fiecare an, fiind susţinute de soluţiile bancare bazate pe Internet şi dezvoltarea infrastructurii necesare.

În anul 2008 a început activitatea Biroului de credit, ceea ce a fost un moment important pentru organizarea schimbului informaţional între băncile comerciale, organizaţiile de microfinanţare, societăţile de leasing, asociaţiile de economii şi împrumut, în scopul oferirii informaţiei care vizează descrierea situaţiei privind respectarea de către debitori a obligaţiilor asumate prin contractele de credit, monitorizarea şi identificarea riscului de credit, inclusiv cel de fraudă, precum şi a altei informaţii necesare pentru creditare. Drept continuare a procesului de evoluţie, în anul 2018 a intrat în vigoare Legea privind activitatea băncilor nr. 202 din 6 octombrie 2017, care are drept scop consolidarea cadrului de reglementare şi supraveghere bancară, prin alinierea la standardele europene.

La baza desfăşurării activităţii bancare pe plan internaţional stau standardele şi metodologiile privind reglementarea activităţii bancare acceptate de un număr mare de ţări, care sunt elaborate de Comitetul de la Basei pentru supraveghere bancară pe lângă Banca Reglementărilor Internaţionale. Denumirea vine la oraşul elveţian Basei, locul în care băncile, mai ales cele centrale, cad de acord asupra regulilor bancare care trebuie să intre în vigoare în zona în care îşi derulează operaţiunile. In acest context se evidenţiază Acordul de Basei privind adecvarea capitalului. Din anul 1998 a început implementarea prevederilor Acordului Basei I. În anul 2004 a fost aprobat Acordul Basei II, ceea ce a creat oportunităţi suplimentare pentru perfecţionarea sistemului de supraveghere bancară din Republica Moldova. Iar în anul 2017 Banca Naţioanlă a Moldovei a probat Strategia de implementare a standardelor Basei III prin prisma cadrului legislativ european [7].

În timp ce cardurile bancare din plastic au fost standardizate pentru o jumătate de secol, noile evoluţii recente demonstrează crearea unor forme alternative în metodele de plată. În anii 2011 şi 2014 - Google Wallet şi Apple Pay au pus Ia dispoziţia utilizatorilor de telefoane mobile cardurile bancare. Una dintre inovaţiile recente sunt plăţile prin intermediul portmoneelor electronice şi chiar implantarea cipurilor în telefoanele mobile sau alte dispozitive. Cardurile bancare sunt considerate preferata modalitate de plată de majoritatea utilizatorilor acestora şi de aceea băncile comerciale implementează mereu noi tehnologii pentru sporirea securităţii, precum şi pentru reducerea semnificativă a timpului pentru fiecare tranzacţie. Una dintre cele mai populare inovaţii create pentru cardurile bancare este tehnologia *contactless* ce se răspândeşte rapid printre toate ţările lumii. Se observă o dezvoltare mai

accentuată a tehnologiei de plată contactless -oferită prin intermediul cardurilor bancare a trei sisteme de plăţi internaţionale: MasterCard, Visa şi American Express. Aceasta inovaţie presupune efectuarea tranzacţiilor „contactlles" la POS-Terminale, prin simpla apropiere a cârdului bancar de terminal, fără a-1 transmite casierului. De asemenea, s-au dezvoltat cardurile din segmentul premium - MasterCard Gold, MasterCard Platinum, MasterCard World Elite, Visa Gold, Visa Platinum, dar și American Express Gold - de credit, American Express Gold - de debit. A luat amploare proiectul Bancassurance. De asemenea, putem remarca o dezvoltare strategica a serviciului Internet banking - bazat pe platforma Bankflex-Multychannel şi serviciul 3D Secure cu parolă dinamică şi standardul ISO 27001: 2015 - cele mai înalte standarde de securitate la operaţiunile cu cardul şi *on-linc* aplicate de către bănci.

Cele mai populare din lume sunt cardurile Visa Classic şi MasterCard Standard. Sunt atât de debit, cât şi de credit şi permit plăţile prin Internet. Există și carduri de titan - sunt cele mai prestigioase carduri, care oferă proprietarilor privilegii exclusive în întreaga lume. Primul astfel de card a fost emis de American Express - cardul Centurion [11].

O noua inovaţie la acest capitol este programul „palma", o tehnologic de plată care acum operează cu succes în zeci de şcoli [3, p.7-22]. Sistemul biometrie permite studenţilor/şcolarilor să plătească pentru prânz la cantină cu amprenta propriei palme. în acest caz, fondurile sunt debitate din cont, pe care părinţii le pot controla şi suplini în orice moment. Se utilizează şi alte proiecte, care permite plata produselor cu amprentă. Pentru a realiza acest lucru, titularul cârdului trebuie să ataşeze două amprente fa un card bancar Visa sau Mastercard la finalizare. Această metodă de plată nu necesită introducerea unui cod PIN sau a unui card: se poate plăti pentru o achiziţie atingând un terminal POS special cu un scaner biometrie încorporat [8, p.259'-263]. Cea mai recentă invenţie pentru sistemul de plăţi electronice şi fără numerar este o noutate, care va fi deja disponibilă în mijloacele de transport urbane în formă de brăţări din silicon, inele ceramice cu cip incorporat, telefon mobil, care pot fi folosite pentru a plăti călătoriile.

În anul 2010, a fost oferit Cardul 2G cu logotipul Citi (în forma Citi PremierPass 2G şi Citi Dividend 2G), echipat cu o baterie şi microprocesor, care oferă posibilitatea de a efectua plăţi cu ajutorul punctelor de bonus (Thank You points), calculate pentru cumpărăturile făcute cu ajutorul acestui instrument. în cazul în care cantitatea punctelor de bonus nu este suficientă pentru o anumită tranzacţie, clientul poate obţine credit de la bancă, acesta fiind transformat în puncte de bonus, iar apoi creditul este rambursat din contul acumulării punctelor noi[4]. Drept exemplu pot servi cardurile virtuale, care pot fi folosite exclusiv pentru efectuarea cumpărăturilor şi plăţilor pe Internet. Ele sunt valabile pentru orice site pe Internet, din ţară sau din străinătate. Marele avantaj al deţinătorilor de card virtual îl constituie faptul că pot efectua operaţiuni online pe Internet într-un mediu securizat. Alimentarea contului de card virtual se poate face prin ATM sau la ghişeul băncii. De asemenea, în anul 2011, Visa Europe a început implementarea următoarelor tehnologii inovatoare de plăţi:

- produsul bani mobili, în forma „portofelului mobil", dotat cu tehnologia Near Field Communication, care funcţionează ca un portofel ce permite efectuarea de plăţi rapide, doar prin apropierea dispozitivului mobil de un terminal. De asemenea, poate fi remarcat produsul Visa Virtual Vouchers, care permite deţinătorilor de smartphone-uri să-şi suplinească contul lor preplătit mobil cu mijloace băneşti din contul bancar sau de pe un cont de card existent şi chiar să efectueze tranzacţii pentru persoane terţe;
- emiterea instantanee de carduri - tehnologia, care permite clienţilor băncilor să obţină sau să-şi înlocuiască instantaneu cârdul, de la ghişee tip ban-

comat amplasate în locaţii-cheie, cum ar fi bănci, aeroporturi sau locaţii sportive;

- personalizarea cardurilor cu imaginea preferată;
- produsele Visa payWave pentru călătorii - sunt carduri contactless, concepute pentru a face călătoriile mai uşoare şi mai confortabile;
- tehnologia Prepaid Visa payWave îmbina viteza plăţilor contactless cu folosirea convenabilă a caidurilor prepiătite şi oferă clienţilor un control mai bun asupra cheltuielilor zilnice.

Tehnologia eliberării unui instant card este simplă - numai în cazuri rare cârdul este nominativ, iar în cele mai dese cazuri se indică doar numărul. De regulă, în filialele băncilor care prestează astfel de servicii se păstrează aceste carduri într-un număr necesar, pentru ca clientul să poată primi caidul tară aşteptare îndelungată, imediat după perfectarea cererii. Rata dobânzii ia creditele aferente acestor caiduri oscilează între 40 şi 46%, luându-se în considerare istoria de creditare a clientului, precum şi criteriile interne ale băncii, şi este considerat drept unul dintre cele mai scumpe produse de creditare ale băncii.

Sistemul internaţional de plăţi MasterCard, de asemenea, a elaborat o serie de produse inovaţionale:

- cardul care arată soldul din cont - este vorba de cârdul înzestrat cu un miniecran în colţul său drept, pe care apare informaţia referitoare la soldul mijloacelor băneşti din cont, îndată după efectuarea plăţii şi rămâne vizibil doar câteva secunde;
- cardul pentru efectuarea plăţilor în valute diferite - este vorba de instrumentul de plată care permite schimbarea valutei cârdului cu ajutorul dispozitivului special de pe partea frontală a cârdului, ceea ce permite deţinătorului să evite cheltuielile suplimentare ce ţin de convertirea valutei;
- cardul pentru accesul la câteva conturi curente - permite folosirea cârdului cu accesarea diferitelor conturi curente (spre exemplu, a contului personal al deţinătorului şi a contului corporativ). Trecerea de la utilizarea unui cont la altul poate fi făcută prin apăsarea butonului de pe partea frontală a cârdului. După efectuarea plăţii, indicarea contului se anulează pentru evitarea folosirii unui cont din greşeală.

La momentul actual, unele bănci oferă posibilitatea clientului de a comanda un card de credit în regim online. O astfel de modalitate de colaborare dintre bancă şi client prezintă anumite avantaje pentru economisirea timpului, oferă cele mai bune condiţii pentru obţinerea cardurilor de credit, pentru accesul la un spectru mai larg de servicii (spre exemplu, clientul poate comanda un card virtual, poate stabili perioadele de graţie pentru folosirea cârdului de credit ş.a.). Adesea, clienţii băncilor achiziţionează mărfuri şi servicii de care, în realitate, nu au nevoie. Astfel de situaţii se soldează, de regulă, cu folosirea forţată a ultimilor bani proprii pentru rambursarea datoriei. Aceasta conduce la necesitatea efectuării unor noi împrumuturi, creându-se o situaţie de dependenţă a clientului de oportunitatea folosirii cârdului dc credit pentru satisfacerea nevoilor curente, fenomen care a fost denumit de specialişti drept „narcomanie creditară". Pentru soluţionarea acestei probleme, unele bănci au implementat tehnologii de control al cheltuielilor clientului la folosirea cardurilor de credit. Drept exemplu, poate fi prezentat cârdul bancar Live Checking Card, care nu va permite deţinătorului să depăşească limita de cheltuieli stabilită. După fiecare tranzacţie efectuată, pe partea din faţă a cârdului bancar este prezentată informaţia despre mijloacele băneşti cheltuite pe parcursul lunii, cârdul obţinând energia cu ajutorul unei baterii solare, iar gestiunea acestuia având loc prin intermediul unui cip. Momentan, astfel de carduri sunt oferite de unele bănci comerciale din Rusia. în Coreea de Sud, recent, a apărut un card de model nou, care este dotat cu dispozitiv de folosire a USB pentru mărirea comodităţii folosirii cârdului pe Internet. în afară de aceasta, cârdul nou poate fi folosit pentru plata mărfurilor în magazine şi gesti-

unea contului de pe computer. în acest caz, cârdul de credit USB poate fi aplicat prin introducerea în dispozitivul respectiv din computerul personal al clientului pentru a putea gestiona contul personal. Astfel, clientul poate accesa diferite opţiuni şi toată informaţia referitoare la cont. O altă tehnologie performantă este transformarea cardurilor nebancare, cu o anumită destinaţie iniţială, în instrumente bancare. Spre exemplu, un card destinat plăţii călătoriilor în metrou poate fi transformat, la dorinţa deţinătorului, în card bancar de debit. Astfel de tehnologie este implementată deja în Marea Britanie şi în Rusia. Spre exemplu, la Ekaterinburg banca municipală utilizează cardurile integrate cu cardurile din sistemul Visa. Compania Advantidge a elaborat tehnologia de fabricare a cardurilor dintr-un plastic biodegradabil obţinut din porumb de soiuri tehnice [8, p.60-64]. Tendinţele de deezvoltare sunt în continuă creştere de aceea fiecare bancă trebuie să ţină pasul în descoperirea şi aplicarea noilor tehnologii.

În concluzie trebuie menţionat că activitatea bancară are o importanţă vitală pentru economia naţională şi merită o atenţie deosebită. Beneficiile activităţii financiar-bancare sunt foarte importante pentru: protecţia banilor contribuabililor, stabilitatea pieţelor financiare şi reducerea denaturării concurenţei dintre băncile comerciale. Sistemul bancar are un impact social-financiar major asupra stabilităţii sectorului bancar, de asemenea asigură o creştere durabilă continuă a economiei naţionale [1, p.291].

Concluzii

Experienţa internaţională în cadrul PSD2 va oferi posibilitate băncilor naţionale să se dezvolte şi să-şi lărgească gama serviciilor cu carduri, precum şi numărul clienţilor fideli.

Tema respectivă subliniază importanţa crescândă a evoluţiei tehnologice şi, mai ales, a impactului acesteia asupra vieţii de zi cu zi. Cu toate că avantajele acestui produs sunt evidente, nu toţi oamenii îi folosesc, dar numărul lor este în creştere. Republica Moldova trebuie să se adapteze noilor tendinţe, deoarece multe dintre ele au fost create pentru a facilita activităţile.

Pentru a efectua o evaluare în timp a cardurilor de pe teritoriul Republicii Moldova, este necesar a sublinia tipologia cardurilor bancare. în literatura de specialitate întâlnim diferite clasificări ale cardurilor în funcţie de mai multe criterii. Majoritatea din ele sunt utilizate şi în Republica Moldova. Cercetând situaţia cardurilor în Republica Moldova, am ajuns ia concluzia că, comparativ cu 2018, în 2019 avem o creştere privind emiterea şi circulaţia cardurilor cu rata de 3,9%.

Utilizarea unui card bancar presupune riscul de a fi spupus unor escrocherii bancare. Cele mai întâlnite fraude bancare sunt efectuate prin terminale şi bancomate. Aflarea codului PIN prin intermediul instalării unor minicamere video la aparatele de casă, iar prin sunetul produs de butoanele aparatului, infractorii, cu uşurinţă, depistează codul personal. O altă modalitate este înşelăciunea, infractorul se prezintă drept lucrător bancar şi prin diferite metode manipulează utilizatorii de card pentru a le oferi anumite detalii personale. După aprecierea experţilor internaţionali, cea mai periculoasă grupare criminală specializată în fraudele cu carduri provine din Nigeria, unde, după datele Interpolului, există cel puţin 5 centre de pregătire a escrocilor.

La capitolul inovaţii se poate de remarcat 2 bănci din Franţa care doresc să înlocuiască numerele statice de pe cardurile de credit cu nişte numere care se schimbă o data pe oră. în cazul în care caidul de credit este furat, numerele vor expira, aşa că nimeni nu va putea abuza de banii de pe caid. Abra, o nouă afacere start-up aduce noutatea că viitorul este al tranzacţiilor cu telefonul. Cu Abra poţi retrage numerar, poţi să-ţi alimentezi contul Abra sau să expediezi bani direct prin aplicaţie. În momentul în care sunt necesari bani cash, te prezinţi cu telefonul în faţa casierului,

aplicaţia eliberează un cod care este validat pentru efectuarea tranzacţiei şi primeşti banii [9].

În prezent, Uniunea Europeană şi Republica Moldova dezvoltă o relaţie din ce în ce mai strânsă, aceasta mergând dincolo de cooperare, până la integrarea economică treptată şi o aprofundare a cooperării politice. Integrarea Europeană rămîne obiectivul principal şi ireversibil al agendei interne şi externe a Republicii Moldova. în acest context, sunt stabilite multe strategii de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană. Una din aceste strategii privind integrarea economică este Strategia Uniunii Europene privind piaţa unică digitală. Ea stabileşte 3 acţiuni specifice:

- un acces mai bun al consumatorilor Ia bunuri şi servicii digitale în întreaga Europă;
- crearea condiţiilor adecvate şi a unor condiţii de concurenţă echitabile pentru dezvoltarea reţelelor şi a serviciilor digitale inovatoare;
- valorificarea la maximum a potenţialului de creştere al economiei digitale.

Cardurile bancare, deja tradiţionale ca folosire pentru consumatori în calitate de produs bancar, generează dezvoltarea noilor servicii bancare şi conduc ia implementarea noiior tehnologii, care asigură un grad avansat al comodităţii în utilizarea lor, precum şi un nivel sporit de securizare a acestora.

În urma studiului efectuat, putem concluziona următoarele:

- piaţa cardului a evoluat ascendent, cu toate reticenţele, acest instrument rămâne pentru consumatorul de bază, o modalitate practică de reglementare;
- apariţia cardurilor a avut un rol important în atragerea de către bănci a persoanelor fizice cu venituri modeste, care au apreciat în acest instrument de plată o posibilitate de a obţine credite, care, deşi mici, Ie asigură plata unor datorii curente. O largă răspândire a cardurilor se înregistrează, în ultimul timp, în activitatea întreprinderilor mici şi mijlocii, datorită avantajelor care le prezintă.

Cât priveşte piaţa cardurilor din Republica Moldova, aceasta cunoaşte o dezvoltare ritmică, tot mai mare, cu fiecare an. Dar pentru o reuşită mai bună în acest domeniu este cu siguranţă necesară luarea unor măsuri de îmbunătăţire şi perspectivă. Pentru a urma tendinţa mondială de automatizare a operaţiunilor bancare, care în mare măsură, a permis retragerea numerarului din circulaţie, în Republica Moldova este necesar intensificarea eforturilor de depăşire a tradiţiei de mediu economic „cash".

Un factor important al dezvoltării pieţei cardurilor în Republica Moldova îl constituie orientarea băncilor către comercianţi. Extinderea posibilităţii de a utiliza caidul cu prioritate pentru funcţia sa de plată (prin care sunt puşi în relaţie deţinătorul şi emitentul acestuia - banca), va influenţa pozitiv vânzările de carduri.

Băncile din Republica Moldova, recunoscând potenţialul pieţei cardurilor, atât prin rezolvarea problemelor de acceptare, cât şi prin diversificarea ofertei de produse, dezvoltă o infrastructură modernă de plată în Republica Moldova.

Deşi cardurile bancare sunt solicitate tot mai mult, încă nu putem spune că în Republica Moldova avem formată o cultură a cardurilor bancare. Oamenii au reţineri în a le folosi pentru că nu cunosc care sunt avantajele acestora, dar şi pentru faptul că majoritatea oamenilor îşi primesc salariile la mână şi nu prin cardurile salariate.

Referinţe bibliografice

1. *Asigurarea viabilităţii econornico-manageriale pentru dezvoltarea durabilă a economiei regionale în condiţiile integrării în Uniunea Europeană*. În: Materialele conferinţei ştiinţifice internaţionale, Bălţi, 15-16 septembrie 2017, Bălţi, 2018, p. 291.

2. BEREA, Aurel O. *Srategie bancară*. Expert: Bucureşti, 2001, ISBN: 973-8177-21-9. p. 10.

3. BĂDĂRAN, E., GRIBINCEA, A. Securizarea electronica naţională şi estimarea riscurilor electronice în spaţiul economic. În revistă ştiinţifică: *Economica,* nr 1(91), martie 2015, p. 7-22.

4. Cardul 2G cu logotipul Citi [oniine] 2015 [citat 20 05 2020]. Disponibil: http://www. banki.ru/news/ bankpress/?id=2590855

5. EUROCARD [oniine], [citat 05.05.2020]. Disponibil: https://eurocard.com/about-eurocard/

6. GUŢULEAC, Liviu. *Istoria cârdului bancar: Când a apărut? Unde? Ce funcţii îndeplinea?,* (25 iunie 2013) [oniine]. [citat 01 martie 2020]. Disponibil: littp:// bancaniea.md/nevvs/istoria-cardului-bancar-cnd-a-aparut-unde-ce~functi-indeplinea

7. KOFODKO, Grzegorz. *Încotro se îndreaptă lumea. Economia politică a viitorului*. Polironi, 2015. ISBN print: 978-973-46-4735-4.

8. LUCH1AN, Ivan, FILIP, Angela. Inovaţiile internaţionale pe piaţa cardurilor bancare. In: *Intellectus,* 2017, nr. 4, pp. 259-263. ISSN 1810-7079

9. PENU, T. *Cardul bancar-prezent şi viitor.* In: *Sesiune naţională de comunicări ştiinţifice studenţeşti,* 2019, c. 123-126, [online].[citat 26 aprilie 2020]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag file/123-126. 23.pdf

10. SEB [online], [citat 05.05.2020]. Disponibil: https://sebgroup.com/about-seb/who-we-are]

11. JEROME, Svigals. *О долгой жизни и неминуемой смерти карт с магнитной полосой* [oniine], 11 februarie 2013 [citat 01.05.2020]. Disponibil: https://habr.com/ru/company/ibm/blog/168985/

12. YURZHIK, Pavel. *Carduri de plată.* Enciclopedia 1870-2006 = Platebni karty: Encyklopedie, 1870-2006. - M .: „Alpina Publisher", 2007. - ISBN 5-9614-0436-6.